

ΓΑΛΛΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Η ΤΡΕΛΛΗ

(Του Όκτωβριου Μιρπώ)



Σηκουάνας κυλάει τα νερά του κάτω από το περιβόλι μου, σπαρμένος έδω και εκεί με όμορφα νησάκια. Σ' ένα άπ' αυτά τα νησάκια εινε ένα σπίτι, ένα καλυβό σπιτο από σανίδες καταρωμένες, που λάμπουν στον ήλιο σά να εινε από μέταλλο. Γύρω από το σπίτι άπλάνεται, δεξιά, ένα λιβάδι με ψηλές λευκές. Άριστερά ένα άληθινό δάσος από λιτιές, που προχωρεί εως στον ποταμό. Η βλάστησις εκεί εινε μεγαλοεραπειές... Μεγάλα ήλιοτρόπια άνθουν στο κατώφλι της καλύβας, το παράθυρο της το στολίζει μιá γάστρα, όπου άνθει ένα καχεκτικό γεράνι.

Έκει κατοικεί η κυρία Ριμπερβάλ. Ψηλή, ίσια σάν το κυπαρίσσι, χειροδύναμη, εινε άκούραστη στη δουλειά, σά σκαρφτιάς. Αύτη θερίζει το λιβάδι της, στοιβάζει το χόρτο της και το κάνει θημωνιές, θημωνιές άχρηστες, γιατί, όταν ό άνεμος δέν της σκορπίζει, σαπίζουν εκεί που βρίσκονται, χωρίς να εϊδουν άγοραστή. Το χειμώνα, με το φουστάνι της μαζωμένο και σπαγγοδομένο γύρω στη μέση, σάν παντελόνι, κόβει της λιτιές της, γοργά και ζωηρά, χωρίς να τη νοιάζει για τ' άγκάθια που της γδέρνουν το πρόσωπο και τα χέρια. Η λιτιά, άφοσ' γείνει δερμάτια, σά τελευταία σαπίζει και αύτη, όπως το χόρτο, χωρίς ναυρη κανένα που να την άγοράσει. Η κυρά Ριμπερβάλ σκαλίζει άκόμη και ένα κομμάτι του περιβολιού της, χωρίς ποτέ να το σπέρνει, η κλαδέψει της λευκές της, και έτσι άδιόκοπα καταγίνεται σε κάποια δουλειά κουραστική και περική. Ένα γουρούνι που το παχαίνει κάθε χρόνο, ένα γουρούνι ροδαλό και παιχιδιάρικο στην πρασινάδα, την άκολουθεί σά σκυλλί. Και όλιγες κόττες σκαλίζουν στα χορτάρια. Έκει κοντά στο καλύβι εινε περμένος ό κορμός μιáς λιτιάς που χορησιμύει στην κυρά Ριμπερβάλ να στήνει της πετιονιές της τη νύχτα η να διαβαίνει το Σηκουάνα την Κυριακή, στην ώρα της λειτουργίας, γιατί εινε ταχτική στην εκκλησία.

Η ιστορία της εινε σύντομη. Παντρεύτηκε, έχασε τον άντρα της, ένα ψαρά, ύστερα από δυο χρόνον παντεριά. Μητέρα, ειδη τον άλλο χρόνο ν' άποθήνη το κοριτσάκι της που το υπεραγαπούσε. Όταν άπόμεινε μόνη, πήρε τρόπους παράξενους, ένα ύφος άγριο. Η ματιά της δέν εδειχνε καλοσύνη όταν συναντούσε τη ματιά κάποιου άλλου. Δέν ήθελε πειά να μιλή σε κανένα και κυρβόταν στην καλύβα της μόλις διαβαίε καρμιά βάγκα σιμά από το νησί της. Λένε πώς τη νύχτα, κάποτε, πήγαινε στην βίτρες του πολεμικού ναυτικού και έκανε ανταλλαγή, δίνοντας πολλά ψάρια για να πάρη όλιγο κρασί. Τη βλέπω από το παράθυρο μου, που κοιτάζει όλη την ήμερα στο νησί της. Στην άπόστασι φαίνονται άλλοκοτη. Με τα σκόρπια μαλλιά της, που τ' άνεμίζει ο άερας, με τ' άπότομα πηδήματα της, μοιάζει σάν ένα φάντασμα φερωτό η σά μάγισσα τών παραμυθιών.

Μιά ήμερα κακοκαιρίας, η βροχή άφάνισε της θυμωνιές της. Της πήρε το ποτάμι, και η κυρά Ριμπερβάλ, με τα χέρια άπλωμένα, με το φουστάνι της που τώδερε ο ά εμος, πηδούσε, λοξά, ζητώντας να κρατήση της θυμωνιές που της παρέσουσαν τα νερά. Πίσω της το γουρούνι χοροπηδούσε, με γουλλισμούς, στριφογύριζε. Πολλή ώρα αυτό το θέαμα με βασάνιζε σ ν' επιάλητης.

Της γρηάς Ριμπερβάλ δέν της άρέσει να πηγαινουν στο νησί της. Άπομακρύνει τους περιπατητάς με μιá ματιά που δέν ύπόχεται τίποτε καλό, με μιá ματιά έπιμονη και άγρια που λές και τους

βέβαια, το τραγουδι του έρωτος !  
Αρλέν (άνθισταται). — Μά φίλε μου !  
Πραλέν (έπιθετικώτερος). — Άφεήητε στον έρωτα που σάς καλεί !  
Αρλέν. — Δανιήλ !... Δανιήλ !...  
Πραλέν. — Λοιπόν δέν μ' αγαπάτε ;  
Αρλέν. — Ναι... ω ! σάς αγαπώ ! άλλ' εινε άτοπο... τέτοια μέρα !... και με την άδυναμια που έζρετε πώς έχω !...  
Πραλέν (με όικτον). — Άλλ' ό Θεός σάς έπιτρέπει τη λήθη... Εϊσθε τόσο νέα !... Ένα φίλι για να λησιμονήσετε όλα τα περασμένα... Έθέλετε ; (Κοντά στο στόμα της). Έθέλετε ;  
Αρλέν (νικημένη). — Σίς παρακαλώ... μη !...  
Πραλέν. — Ναι... άφοσ' θά σε κάνω γυναικά μου ! (Τη φιλεί).  
Αρλέν (κατόπι ματαίως άντιστάσεως). — Τέρας !... Τί τέρας !...  
Πραλέν. — Όχι δά. Έβρεις τί σου προτείνω ; Νά δειπνήσουμε έξω σ' ένα ρεστοράν.  
Αρλέν. — Όχι. Καλύτερα... έδω, σπίτι μου. Νά μιλήσουμε περυσότερο με την ήσυχια μας... Ναι, άλλα το στεφ... ; Σταθήτε. (Φωνάζει τον ύπρηχτη). Γιάννη, εϊμαι λίγο κακοδιάθετη, Κατέβα θά ειρής κάτω, στο άμάξι του κ. Πραλέν, ένα στεφάνι με άνθη... ένα στεφάνι για το νεκροταφείο... Νά το πές στον άφο του νησιου !...  
Μισέλ Προβένς



φοβερίζει. Οι ψαράδες δέν τολμουν πιά να ψαρέψουν στα δικά της λημέρια. Ειναι μονάχη, με μόνους συντρόφους το ροδαλό γουρούνι, της μαύρες όρνιθες, και τα κοράκια που το βράδυ, χορτασμένα, πρ' του έξαναγρίσουν από τα χωράφια στο δάσος, σταματούν όλιγες στιγμές επάνω στις λευκές.

Οί άνθρωποι του τόπου λένε :  
— Σάν παράξενα εινε όλα αυτά !  
Και κουνώντας το κεράλι όίχουν στο νησί μιá ματιά τρώμου, σά νάκρυβε εκείνο το νησί κάποιου διαβολικό μυστήριου,

Περυσότερες από δεκαπέντε μέρες έχουν περάση χωρίς να τη ξαναδώ την κυρά Ριμπερβάλ στο νησί της. Η καλύβα εινε κλειστή. Η γάστρα με το γεράνι χάθηκε από το παράθυρο, και τα μεγάλα ήλιοτρόπια που άνθουσαν στο κατώφλι, γέρνουν τώρα κατά γης στο κατώφλι μαραμένα. Οί λιτιές που δέν κρηκην αύτη τη χρονιά, κοκκίνιζαν σά φλόγες άνάμεσα στη πρασινάδα. Τι συμβαίνει ; Η κυρά Ριμπερβάλ εινε άρρωστη... Άπέθανε... Ποιά συμφορά τάχα να τη βρήκε ; Ροτώ να μάθω από ένα γείτονα, ένα γέρο περιβολάρη συλλογισμένο, που διαβαίνει άκριβώς εκείνη τη στιγμή.  
— Πώς ;... Δέν έζρετε ;... μού ειπε. Δέν έζρετε ; Την πήραν !... Την πήραν στον τρελλοκομείο.

Και καθώς έγω έδειξα άπορία :  
— Ά ! δέν το ζέρατε ; Από καιρό ό δήμαρχος ήθελε το νησί για το γαμπρό του !... Έκαμε μιá άναφορά... Ο γιατρός το ίδιο έκαμε μιá άναφορά... Και έτσι, την πήραν !... Ναι, ναι, εινε στο τρελλοκομείο... Άγριο βγαίνουν τα πράγματα της στον πλειστηριασμό. Πούλησαν το γουρούνι της, της κόττες της... Ύστερα πούλησαν το κτήμα της... Άγριο θά ξεκάμουν τα φτωχικά της έπιπλα και τα ρούχά της.

Εϊπα :  
— Μά γιατί ;... Και όταν θά ξανάρθη ;...  
Ο περιβολάρης κούνησε το κεράλι.  
— Δέν θά ξανάρθη πιά... Έτελείωσε... Λένε πώς εινε τρελλή.  
Όταν λένε για ένα δυστυχισμένο πώς εινε τρελλός, και τον παφουν... ποτέ πιά δέν ξανάρχεται...  
Διεμαρτυρήθη :  
— Μά δέν ειναι τρελλή, η κυρά Ριμπερβάλ... Έχει μόνο παραξενιές, τρεπ' άλλο...

— Την πήραν... Έτελείωσε... Σίγουρα δέν εινε τρελλή... Πήγα, χθές, στο καλύβι της με το δικαστικό κλητήρα που θά κάνει άγριο τον πλειστηριασμό. Ηθελα να τα βλέπατε, πώς σπαράζουν την καρδιά !... Όλα της καθαρά, καθαρά, !... Τα έπιπλα γυαλίζουν από την πάστρα, τ' ασπρόχρομα με τάξι τοποθετημένα στο κομμό... Και τα ρουχαλάκια της μικρούλας, αί κορδελιές της, τα σκουράκια της, με τόση στοργή διπλωμένα !... Μπορεί μιá τρελλή να έχη τόση τάξι ;... Μπορεί να θυμάται έτσι ;...  
Εϊπα άγανακτισμένος :  
— Δέν εϊχαν κανένα δικαίωμα...  
Άλλ' ό περιβολάρης με διέκοψε :  
— Για τους μικρους και τους άδύνατους που εινε άνυπεράσπιστοι, έχουν πάντα δικαίωμα κύριε... έχουν πάντα δικαίωμα !...  
Όταν ό γέρος περιβολάρης τράβηξε στη δουλειά του και μ' άφησε μόνο, στάθηκα στην άκροποταμιά... Μου έφερε μιá βαθεία μελαγχολία εκείνο το νησί εκείνο το βουβό καλύβι, εκείνος ό περιβολάρης που πήγαινε σκυφτός και συλλογισμένος, και ένόμιζα πάντα πώς άκούω τα τελευταία του λόγια :

— Έχουν πάντα δικαίωμα για τους φτωχούς και τους άδύνατους...  
ΟΚΤΑΒ. ΜΙΡΜΠΩ

ΔΙΑ ΤΑΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

Κυρία και κύριο οικογενειάρχη. Έθέλετε τα παιδιά σας να μορφωθούν, να διαβάσουν κάτι το ήθικόν, το διδακτικόν, το ωφέκιμον, το ώραον και να άποφεύγουν τα άνηθικα βιβλία ; Πρέπει να τα έγγράψετε συνδρομητάς εις την βιβλιοθήκη του Μπουκέτου. Μην ταγκονεύσετε, γιατί τα παιδιά έχουν ανάγκη, τώρα που εινε μικρά άκόμη, πνευματικής τροφής. Μη νομίζετε ότι το Σχολείο θά τα κάνει προφεσφόρους. Έξορμε τελειοφόρους που εινε άγαμάματοι και άλλ' παιδιά που πάνε στο Έλληνικό Σχολείο και ζέρον και γράφουν. Γιατί ; Γιατί οί μόν τελειοφόροι δέν έδίαβασαν, τα δέ παιδιά του Έλλην. Σχολείου διαβάουν και παρακολουθούν την Έλληνικήν και την ξένην φιλολογοίαν και γ' αυτό δέν έμειναν κούτσουρα. Λοιπόν, έγγράψατε τα παιδιά σας στη βιβλιοθήκη του Μπουκέτου για να παρακολουθήσουν διηγήματα, ποιήματα, μυθιστορήματα και άλλα έργα ήθικά, ειλεκτά και δυνάμενα να τα διδάξουν και να τα φωτίσουν. Πατέρες και Μητέρες, μην ισχυρολογείτε.